

Nr 264

Av herr Ewerlöf m. fl., i anledning av Kungl. Majts framställningar om investeringsanslag till förvärv av billinjer åt postverket och åt statens järnvägar.

De krav på återhållsamhet i de statliga investeringarna som präglar uttalandena i årets statsverksproposition har icke minst kommit till uttryck vid äskande av anslag till statens affärsverksfonder. Departementschefen framhåller att i den avvägning som måst göras mellan å ena sidan de samhällsekonomiska kraven på en begränsning av den totala investeringsvolymen och å andra sidan de av service- och företagsökonomiska skäl motiverade kraven på ökade investeringar företräde lämnats de förstnämnda. Det torde sålunda stå klart att allmänheten kan vänta en försämrad service från de affärsdrivande verkens sida om Kungl. Maj:ts äskanden i dessa avseenden bifalles av riksdagen.

Det är med hänsyn till denna begränsade investeringsram och konsekvenserna av densamma av större vikt än tidigare att en noggrann avvägning sker mellan de olika investeringsobjekten. Graden av angelägenhet bör därvid få vara utslagsgivande.

Vid en granskning av anslagsäskandena har vi funnit att bl. a. investeringsanslagen till postverkets diligenstrafik liksom även medelsförbrukningsramen föreslås höjda jämfört med innevarande budgetår. Anslaget till garagebyggnader har sålunda ökat med en miljon kronor, anskaffning av bilmateriel för diligenströrelsen med 0,3 milj. och förvärv av billinjer likaledes med 0,3 milj. kronor. Byggandet av nya garage blir i längden en direkt följd av storleken av postverkets totala bilpark. Likaså kommer anslaget till anskaffning av bilmateriel för diligenströrelsen att i väsentlig utsträckning få en automatisk karaktär då en betydande del av anslaget användes för ersättningsanskaffning. Det synes oss därför vara angeläget att nya förvärv av billinjer upphör under nuvarande ekonomiska läge. Det kan i detta sammanhang erinras om att medelsförbrukningen under det sist tilländalupna budgetåret uppgick till 353 000 kronor medan statsrådet uppskattar denna till en miljon kronor för såväl innevarande som nästkommande budgetår. Vid ingången av budgetåret 1954/55 fanns på anslaget en behållning av 347 000 kronor, vartill kommer det för detta budgetår beviljade anslaget å 700 000 kronor. De tillgängliga medlen skulle således vara av den storleksordningen att de möjliggör en investering under budgetåret 1954/55 och 1955/56 som väsentligt överstiger medelsförbrukningen under budgetåret 1953/54.

För statens järnvägar har likaledes äskats anslag till förvärv av bil-

linjer, vilket belopp uppgår till två miljoner kronor. Som vid föregående års riksdag framhölls åvilar det 1953 års trafikutredning att klarlägga de faktorer som är av betydelse för bedömandet av konkurrensförhållandena mellan järnväg och övriga landtransportmedel. Genom järnvägsstyrelsens förvärv av enskilda billinjer förändras otvivelaktigt den reguljära landsvägstrafikens struktur i så måtto att den statliga sektorns inflytande vidgas. Vi anser det därför motiverat att ifrågavarande anslag tills vidare upphör i avvaktan på den nämnda utredningens betänkande.

Ett statligt förvärv av redan existerande billinjer innebär icke i sak en bättre service för allmänheten. Under nuvarande konjunkurläge bör enligt vår uppfattning statens investeringar inriktas på sådana verksamhetsgrenar där för det första de företagsekonomiska vinsterna är mest påtagliga och där för det andra näringslivet i övrigt saknar möjlighet att ingripa i syfte att uppnå en för allmänheten acceptabel service.

Med stöd av vad här anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 1 avslå dels förslaget om investeringsanslag å en miljon kronor till förvärv av billinjer åt postverket och dels förslaget om investeringsanslag å två miljoner kronor till förvärv av billinjer åt statens järnvägar.

Stockholm den 25 januari 1955

K. G. Ewerlöf

Ebon Andersson

Carl Eskilsson

Gustaf Velander

Ernst Wehtje
